

ONDERWIJS IN PAPUA

Door *Friedrich Tometten*

Inleiding

Op veel plaatsen in Papua geven de leraren geen les en zijn scholen gesloten. De gevolgen zijn dramatisch: 28,5 % van alle Papua's zijn analfabeet. Slecht basis onderwijs leidt ook tot slechte resultaten in het hoger onderwijs. Zo ontstaat er gebrek aan gekwalificeerde mensen op velerlei gebied, zoals politie, bedrijfsleven, overheid, onderwijs, gezondheidszorg, cultuur etc. Papua's zelf hebben het over een "verloren generatie".

De Papua's hebben de neiging om de tekortkomingen in het onderwijs te wijten aan systematische druk en discriminatie door de Indonesische regering. Daar zit natuurlijk enige waarheid in. Maar de situatie is complexer. Het zijn niet alleen politieke factoren die de klachten over onderwijs veroorzaken. Het gevaar is dat de complexiteit van de situatie wordt onderschat.

1. Juridisch raamwerk

Speciale Autonomie Wet: "Elke inwoner van de Provincie Papua heeft het recht op goed onderwijs". Volledig "verantwoordelijk voor de organisatie van alle soorten onderwijs op elk niveau in de Provincie Papua" is de provinciale overheid zelf. Dat betekent een volledige verschuiving van het vroegere centralistische beleid naar decentralisatie.

2. Financieel raamwerk

Toename van de onderwijs begroting: van 9,3% van de nationale begroting in 2005 naar 20,1% in 2009 (volgens het 5-jaren-plan). Veel investeringen in schoolgebouwen, uitrusting, training van leraren etc. zijn al gedaan.

3. Papua scholen in cijfers

Er zijn 2625 basisscholen in Papua. De verhouding scholen : Papua's (1:929) en van leraren : leerlingen (1:20) is beter dan bijvoorbeeld West-Java (behalve in de rurale gebieden van Papua). Echter, het opleidingsniveau van Papua leraren is lager dan in andere delen van Indonesië (64% is zonder academische opleiding).

4. De rol van de belangrijkste spelers: de leraren

"Of de leraren zijn niet aanwezig, en als ze dat wel zijn, onderwijzen ze niet." De redenen zijn onder andere: moeilijke leefomstandigheden (wonen, medische voorzieningen, infrastructuur); zij kennen de cultuur en de taal van de streek niet; op hun eigenlijke plek worden ze beschouwd als onervaren groentjes; wat ze moeten onderwijzen is overduidelijk niet relevant in het dagelijks leven van hun leerlingen; ze zijn pedagogisch slecht opgeleid. Frustratie is dus voorgeprogrammeerd.

5. Kenmerken van de onderwijs benadering

Standaard taal, standaard cultuur en standaard sociale waarden zijn respectievelijk de Indonesische taal en Javaanse cultuur. De leerlingen zullen hun eigen – lokale – taal en cultuur derhalve als inferieur beschouwen. Lage eigendunk is echter slecht voor de motivatie en succesvol leren. De onderwijs methode is meestal eenrichtingsverkeer van de leraar die voor de klas staat. Herhaling en uit het hoofd leren lijken belangrijker dan het begrijpen van de stof. Op deze manier worden een kritische houding en het vermogen om problemen op te lossen niet versterkt.

6. Curriculum

Tegelijk met de periode van Reformasi de afgelopen jaren werd het nationaal curriculum voor scholen verlaten en vervangen door het idee van een minimum standaard voor onderwijs. Met die standaard als basis wordt elke school geacht zijn eigen curriculum te ontwikkelen (KTSP). Dat moet rekening houden met het leervermogen van de leerlingen, regionale karakteristiek, de socio-culturele situatie in de lokale gemeenschap, regionale cultuur en kunsten, lokale arbeidsmarkt etc. Papua's beschouwen deze verandering in de nationale politiek als een gouden kans, waar nog helemaal geen gebruik van gemaakt is.

7. Buitenschoolse invloeden op de leerhouding en mogelijkheden van de leerlingen

Het is een complex amalgaam van factoren die succesvol leren negatief beïnvloeden: slechte voeding, moeilijke leefomstandigheden, geen mentale voorschoolse voorbereiding, een totaal andere perceptie dan welke geschikt is voor een modern schoolsysteem (veroorzaakt door een andere structuur van de lokale talen en de andere behoeften van traditionele gemeenschappen); vasthoudendheid en stabiliteit als traditionele leidende waarden i.p.v. innovatie e.d.

8. Resultaten

46% van alle Papua leerlingen halen de laatste klas van de basisschool niet. Een gedeelte van de leerlingen dat de school wel afmaakt kan niet lezen en schrijven. Geen wonder, want "veel van hun leraren kunnen niet echt lezen of schrijven", zo werd vastgesteld.

9. Bijzonder onderwijs

In 2003 behoorden 1005 van de 2407 basisscholen tot het bijzonder onderwijs. Bijzonder onderwijs is dus erg belangrijk. Na een vermindering van de overheidsbijdrage voor het bijzonder onderwijs in 1985, werd in 2003 een wet aangenomen die bepaalde dat bijzonder onderwijs dezelfde financiering kreeg als het openbaar onderwijs.

10. Stichting voor het Protestants Onderwijs YPK

De grootste bijzondere schoolstichting is de YPK van de GKI, de Protestantse kerk. Het heeft 22 kleuterscholen, 472 basisscholen, 25 scholen voor het lager middelbaar onderwijs, 12 scholen voor het hoger middelbaar onderwijs en 5 ambachtsscholen. De YPK heeft nimmer een eigen curriculum ontwikkeld, er is geen speciale training voor YPK docenten en er is geen onderwijsinspectie. Tot nu toe heeft de YPK geen eigen profiel ontwikkeld. De GKI zegt zelf, dat de YPK scholen scholen zijn geworden voor alleen 'drop outs'. Desalniettemin wil de GKI een *International Standard Advance School* oprichten om op die manier weer zoals vroeger de leidende rol in het onderwijs te nemen.

11. Overheidsprogramma's

De overheid doet zijn best om de situatie te verbeteren. Programma's zoals: leraren trainen; bibliotheken voor 40% van alle basisscholen; TV voor middelbare scholen; e-learning voor 50% van de hogere middelbare scholen; een elite school (SD, SMP en SMA) in elk district; een *International Standard Advance School* in elke provincie; versterking van het praktijkonderwijs; beurzen; *Creating Learning Communities of Children (CLCC)* met drie componenten: *School Based Management, Community Participation, Actief, Speels en Effectief Leren*. Vooral door de CLCC neemt de motivatie zowel bij de docenten als de gemeenschap opmerkelijk toe. Dat geldt ook voor de leerhouding van de kinderen.

Hiernaast zijn er programma's om de corruptie te bestrijden en de transparantie van de overheidsfinanciën te verbeteren. Hoewel er nog veel mislukt, worden de inspanningen van de

regering gezien als een fundamentele verandering in het onderwijsbeleid. Ze worden beschouwd als een goede stap voorwaarts door veel Papua's.

Conclusie

De complexiteit van de situatie wordt snel onderschat. Het negeren van slechts één factor die het onderwijs bemoeilijkt kan leiden tot een totale mislukking van de programma's die bedoeld zijn om het onderwijs te verbeteren. Een geïntegreerde aanpak is noodzakelijk.

Het volgende wordt aanbevolen: de nadruk moet komen te liggen op primair onderwijs; regionale curricula moeten ontwikkeld worden zodat onderwijs niet als een bedreiging van de eigen identiteit beschouwd wordt; training aan onderwijzers, vooral op het gebied van pedagogie; betere inspectie, met sancties voor afwezige leraren; participatie van de omringende gemeenschap; *School Based Management*; versterking van praktijk onderwijs; internaten met betrouwbare leiding; geen schoolgeld; studiebeurzen. Voor algemene programma's: corruptiebestrijding; economische ontwikkeling; gezondheidszorg; voedingsvoorlichting; het versterken van het werk van de kerken als de belangrijkste kracht in de Papua gemeenschappen.

(vertaling: Jeroen Overweel)